



ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань екологічної політики та природокористування

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-27-06; факс: 255-22-72

ВИСНОВОК

на проект Закону про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення, поданий народними депутатами України Устіною О.Ю. та іншими народними депутатами України (реєстр. № 6004 від 07.09.2021), проект Закону про запобігання, зменшення та контроль забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності, поданий народними депутатами України Марусяком О.Р. та іншими народними депутатами України (реєстр. № 6004-1 від 07.09.2021), проект Закону про забезпечення конституційних прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля, поданий народними депутатами України Бондаренком О.В., Маріковським О.В та іншими народними депутатами України (реєстр. № 6004-2 від 22.09.2021), проект Закону про забезпечення конституційних прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля, поданий народними депутатами України Бондаренком О.В., Короленко В.Ю. та іншими народними депутатами України (реєстр. № 6004-д від 04.01.2023)

За дорученнями Голови Верховної Ради України від 07.09.2021, 23.09.2021 та 04.01.2023 Комітет з питань екологічної політики та природокористування на засіданні 25 січня 2023 року (протокол № 152) розглянув проекти законів:

про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення (реєстр. № 6004 від 07.09.2021), поданого народними депутатами України Устіною О.Ю. та іншими народними депутатами України;

про запобігання, зменшення та контроль забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності (реєстр. № 6004-1 від 07.09.2021), поданого народними депутатами України Марусяком О.Р. та іншими народними депутатами України;

про забезпечення конституційних прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля (реєстр. № **6004-2** від 22.09.2021), поданого народними депутатами України Бондаренком О.В. та іншими народними депутатами України;

про забезпечення конституційних прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля (реєстр. № **6004-д** від 04.01.2023), поданий народними депутатами України Бондаренком О.В., Короленко В.Ю. та іншими народними депутатами України.

Метою законопроекту **реєстр. № 6004** визначено встановлення правових та організаційних засад інтегрованого запобігання та контролю промислового забруднення, яке виникає в результаті промислової діяльності, для забезпечення високого рівня захисту довкілля шляхом впровадження інтегрованого довкільного дозволу, визначення видів діяльності, які вимагають інтегрованого довкільного дозволу, вимог щодо застосування найкращих доступних технологій та методів управління, моніторингу викидів та контролю дотримання умов інтегрованого довкільного дозволу.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) надало до законопроекту ряд зауважень, зокрема, запропонована назва законопроекту не повною мірою відображає його зміст, який здебільшого пов'язаний з регулюванням порядку видачі та функціонування «інтегрованого довкільного дозволу» як документу «дозвільного характеру», який видається дозвільним органом, який надає право експлуатувати установки; положення законопроекту містять тавтологію; структура законопроекту не забезпечує цілісного завершеного правового регулювання відповідних суспільних відносин, послідовного логічного викладення нормативного матеріалу, що ускладнює його розуміння. На думку ГНЕУ, у проекті досить часто відтворюється текст положень Директиви 2010/75/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 24.11.2010 про промислові викиди (інтегроване запобігання та контроль забруднення) (далі – Директива 2010/75/ЄС) без їх адаптації до національного законодавства, що ускладнює розуміння відповідних положень законопроекту. Також деякі положення законопроекту не відповідають принципу юридичної визначеності, який є невід'ємною складовою принципу верховенства права, закріпленого у статті 8 Конституції України.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу надав зауваження та пропозиції до законопроекту реєстр. № 6004. За його узагальнюючим висновком законопроект не суперечить зобов'язанням України відповідно до Угоди про асоціацію та Директиві 2010/75/ЄС, проте лише частково імплементує її положення.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини у своєму висновку надав зауваження до законопроектів. Зокрема, з метою гарантування здійснення Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини парламентського контролю за дотриманням екологічних прав людини, пропонує частину 5 статті 20 законопроектів (реєстр. №№ 6004, 6004-1, 6004-2) доповнити таким реченням: «Підставою для проведення перевірки також є звернення Уповноваженого

Верховної Ради України з прав людини». Доопрацювати законопроект (реєстр. № 6004) у частині визначення основних положень та умов проведення транскордонних консультацій.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України підтримує законопроект.

Міністерство фінансів України не заперечує щодо розгляду Верховною Радою України законопроекту (реєстр. № 6004).

Міністерство юстиції України надало до проекту Закону низку зауважень. Зокрема, у разі набуття чинності запропонованими до врегулювання положеннями статей 10, 11 законопроекту, існуватиме ризик довільного тлумачення пріоритетності застосування нормативів гранично допустимих викидів та гранично допустимих скидів по відношенню до одного і того ж виду діяльності, а саме очищення зворотних вод.

З метою уникнення ускладнень при застосуванні положень законопроекту на практиці пропонується надати визначення низки термінів або застосувати відсылні норми до інших законодавчих актів, які б їх визначали. Положення законопроекту необхідно узгодити з чинним законодавством.

Метою законопроекту **реєстр. № 6004-1** визначено встановлення правових та організаційних засад запобігання, зменшення, контролю та усунення забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності, для забезпечення високого рівня захисту довкілля шляхом впровадження інтегрованого довкільного дозволу, визначення видів діяльності, які вимагають інтегрованого довкільного дозволу, вимог щодо застосування найкращих доступних технологій та методів управління, моніторингу викидів та контролю суб'єктів господарювання, які отримали інтегрований довкільний дозвіл.

ГНЕУ висловило з приводу положень законопроекту ряд зауважень. На його думку, окремі положення законопроекту створюють прогалини в законодавстві та ризики зловживання у цій сфері. Деякі положення законопроекту не відповідають принципу юридичної визначеності, який є невід'ємною складовою принципу верховенства права, закріпленого у Конституції України.

ГНЕУ не підтримує положення частини 1 статті 30 «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту та вважає, що строк введення в дію висновків найкращих доступних технологій та методів управління є занадто великим, зважаючи на те, що на вказаних висновках гуртуються базові положення законопроекту, а сам законопроект набирає чинності «з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через шість місяців з дня набрання ним чинності».

Крім того, ГНЕУ зазначило, що зауваження та пропозиції, які викладені у висновку до відповідних положень законопроекту реєстр. № 6004 залишаються актуальними і для аналогічних положень законопроекту реєстр. № 6004-1.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу надав зауваження та пропозиції до законопроекту реєстр. № 6004-1. За його

узагальнюючим висновком законопроект не відповідає зобов'язанням України відповідно до Угоди про асоціацію та Директиві 2010/75/ЄС.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини надав ряд зауваження та пропозиції до законопроекту реєстр. № 6004-1. Зокрема, пропонується: пункт 5 частини 1 статті 1 викласти у редакції, запропонованій основним законопроектом; статтю 6 доопрацювати з метою забезпечення права громадськості на участь у прийнятті рішень з питань, що стосуються довкілля; доопрацювати статтю 13 у частині приведення у відповідність до положень Директиви 2010/75/ЄС; статтю 19 доопрацювати у частині приведення у відповідність до положень Директиви з метою гарантування дотримання екологічних прав людини.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України не підтримує законопроект реєстр. № 6004-1. У своєму висновку воно проінформувало, що у законопроекті за основу взято текст урядового законопроекту про зменшення, запобігання та контроль забруднення, що виникає в результаті промислової діяльності (реєстр. № 4147 від 29.09.2020), але з вагомими змінами, що стали причиною невідповідності положенням Директиви 2010/75/ЄС.

Міністерство фінансів України в межах компетенції вважає, що законопроект (реєстр. № 6004-1) потребує доопрацювання в частині приведення його норм у відповідність до статті 13 Бюджетного кодексу України, а саме виключення у частині 7 статті 3 законопроекту слів «спеціального фонду».

Міністерство юстиції України поінформувало, що зауваження та пропозиції, які викладені у висновку до відповідних положень законопроекту реєстр. № 6004 залишаються актуальними і для аналогічних положень законопроекту реєстр. № 6004-1. Крім того, воно зазначає, що законопроектом пропонується термін «переробка нафти і газу» вживати у значенні наведеному у Законі України «Про нафту і газ». Водночас у Законі України «Про нафту і газ» не визначається термін «переробка нафти і газу», тобто в зазначеній частині законопроект потребує перегляду. Крім того, з метою уникнення оціночних понять та неоднозначного розуміння положень частина 6 статті 13 законопроекту потребує чіткого викладу.

Метою законопроекту **реєстр. № 6004-2** визначено встановлення правових та організаційних засад запобігання, зменшення, контролю та усунення промислового забруднення для забезпечення високого рівня захисту довкілля шляхом впровадження інтегрованого довкільного дозволу, визначення видів діяльності, які вимагають отримання інтегрованого довкільного дозволу, вимог щодо застосування найкращих доступних технологій та методів управління, моніторингу викидів та контролю дотримання умов інтегрованого довкільного дозволу.

ГНЕУ та Міністерство юстиції України у своїх висновках зазначають, що зауваження та пропозиції, які викладені у висновках до відповідних положень законопроекту реєстр. № 6004, залишаються актуальними і для аналогічних положень законопроекту реєстр. № 6004-2.

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу надав зауваження та пропозиції до законопроекту реєстр. № 6004-2. За його узагальнюючим висновком законопроект не суперечить зобов'язанням України відповідно до Угоди про асоціацію та Директиві 2010/75/ЄС, проте лише частково імплементує її положення.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України підтримує законопроект та зазначає, що він в цілому відповідає Директиві 2010/75/ЄС. У законопроекті враховано вимоги Національного плану скорочення викидів від великих спалювальних установок, схваленого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 796. Альтернативний законопроект (реєстр. № 6004-2) є більш актуальним, так як він був доопрацьований з метою усунення розбіжностей з положеннями Директиви 2010/75/ЄС ніж основний законопроект (реєстр. № 6004).

Міністерство фінансів України у своєму висновку зазначило, що законопроект (реєстр. № 6004-2) потребує доопрацювання.

Відповідно до частини другої статті 110 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» та рішень Комітету № 148/1, № 149/1 народні депутати України – члени Комітету підготували інший законопроект, доопрацьований Комітетом, а саме проект Закону про забезпечення конституційних прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля (реєстр. № 6004-д).

Метою законопроекту реєстр. №6004-д визначено встановлення правових та організаційних засад запобігання, зменшення, контролю та усунення промислового забруднення для забезпечення високого рівня захисту довкілля шляхом впровадження інтегрованого довкільного дозволу, визначення видів діяльності, які вимагають отримання інтегрованого довкільного дозволу, вимог щодо застосування найкращих доступних технологій та методів управління, моніторингу викидів та контролю дотримання умов інтегрованого довкільного дозволу.

Комітет зазначає, що положення пунктів 1-3 частини четвертої статті 29 проекту Закону містить неоднозначне трактування норм щодо кінцевого строку виведення установки з експлуатації, що, у свою чергу, може призвести до правової невизначеності стосовно застосування найкращих доступних технологій та методів управління, також дані положення доцільно узгодити з підходами визначеними Директивою 2010/75/ЄС.

Крім цього, у законопроекті доцільно передбачити чіткі критерії оцінки щодо досягнення нормативів гранично допустимих викидів, визначених у висновках найкращих доступних технологій та методів управління, що передбачені пунктом 2 частини четвертої статті 29 законопроекту.

ГНЕУ підтримуючи у цілому необхідність зменшення, запобігання та контролю викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, скидів стічних вод та контролю операцій у сфері управління відходами, що є основними завданнями Директиви 2010/75/ЄС, у своєму висновку висловило щодо змісту законопроекту ряд зауваження та пропозиції, зокрема назва законопроекту не повною мірою відображає його зміст, який здебільшого пов'язаний з

регулюванням порядку видачі та функціонування «інтегрованого довкільного дозволу» як документу «дозвільного характеру».

На думку ГНЕУ термінологічний апарат законопроекту (реєстр. № 6004-д) вимагає доопрацювання і, що його структура не забезпечує цілісного завершеного правового регулювання відповідних суспільних відносин. Також окремі питання, на думку ГНЕУ, юридично коректніше визначати у підзаконних нормативно-правових актах, а не у законі, який за своєю природою є нормативно-правовим актом вищої юридичної сили, що регулює найбільш важливі суспільні відносини шляхом встановлення загальнообов'язкових правил поведінки суб'єктів цих відносин.

Міністерство фінансів України у своєму висновку зазначило, що законопроект (реєстр. № 6004-д) потребує доопрацювання.

Міністерство юстиції України і Міністерство економіки України надали зауваження та пропозиції до проекту Закону.

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції не має пропозицій і зауважень до тексту законопроекту.

Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України підтримує прийняття законопроекту (реєстр. № 6004-д).

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України підтримує законопроект та вважає, що він у цілому відповідає Директиві 2010/75/ЄС.

З огляду на вищезазначене, Комітет ухвалив висновок та прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про забезпечення конституційних прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля (реєстр. № 6004-д від 04.01.2023), поданий народними депутатами України Бондаренком О.В., Короленко В.Ю. та іншими народними депутатами України, включити до порядку денного сесії Верховної Ради України і за результатами розгляду прийняти його за основу з урахуванням пропозицій Комітету.

Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України при розгляді законопроектів визначено народного депутата України, Голову Комітету Бондаренка Олега Володимировича.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

